

Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper

Jenny Lundberg

Kvinnors organisering hur ser svenska kvinnoorganisationer på betydelsen av statligt bidrag?

Women's organizing

Swedish organizations state their view on financial aid

Statsvetenskap
C-uppsats

Termin: VT-2008

Handledare: Michelle Micheletti

Examinator: Anders Broman

Löpnummer:

Abstract

Essay in political science, C-level, by Jenny Lundberg, spring semester 2008. Tutor: Michelle Micheletti. "Women's organizing, Swedish organizations state their view on financial aid"

The aim of this thesis is to examine whether the Swedish state by giving support in terms of financial aid to women's organizations is increasing the possibilities for women to organize themselves within the democratic process. Or are the obligations that women's organizations have to fulfil in order to receive financial aid in reality making it more difficult for these organizations to raise their political demands, as they might have to change their way of working in order to meet the rules stated.

In Sweden there has historically been a tradition of corporatism which means a close relation between the state and the NGOs (Non governmental organizations). Corporatism has been a characteristic of Swedish politics where the organizations have played a significant role in the implementation of political policies.

Moreover the organizations are considered to be very important for the development of democracy in Sweden. What makes the relation between the state and the organizations complicated is the dependency on financial aid that the organizations have developed because the state is often their greatest donor in terms of financial aid.

I have examined whether it is possible for organizations to still be independent when they are dependent on economical support. I have found that the criteria's in some cases have led to that organizations must re-organize in order to meet the demands stated in order to get financial aid.

Key words: women's organizing, corporatism, feminism, patriarchy, consciousness raising.

Denna uppsats syftar till att undersöka huruvida den svenska staten genom det statliga stödet till kvinnors organisering möjliggör för kvinnor att driva sina politiska krav i den demokratiska processen. Korporatism har historisk spelat en viktig roll i svensk politik med en nära relation mellan stat och ideella organisationer och organisationerna anses spela en viktig roll för demokratiutveckling i Sverige. Vad som har komplicerat relationen mellan stat och organisationer är det bidragsberoende som har uppstått.

Jag har undersökt om det är möjligt för organisationerna att vara oberoende samtidigt som de erhåller statligt stöd. Jag har funnit att bidragsreglerna i några fall har lett till att organisationerna har varit tvungna omorganisera sig för att möta kriterierna för bidrag.

Nyckelbegrepp: kvinnors organisering, korporatism, feminism, patriarkat, medvetandehöjande praktik.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	
1.1 Forskningsområdets statsvetenskapliga relevans	4
1.2 Korporatism.....	4
1.3 Statligt stöd till kvinnors organisering	5
1.4 Uppsatsdisposition	5
2. UPPSATSENS RAMAR	6
2.1 Syfte	6
2.2 Forskningsfrågor	6
2.3 Definitioner	7
3. METOD & MATERIAL	8
3.1 Avgränsningar	8
3.2.1 Metod - Kvalitativ intervju.....	8
3.2.2 Metod - Textanalys.....	10
3.3 Material	11
4. FORSKNINGSLÄGE	12
4.1 Tidigare forskning & teori.....	12
4.2 Varför organiserar sig kvinnor i egna sammanslutningar?	13
5. EMPIRI	15
5.1 Förändringar av det statliga stödet för kvinnors organisering.....	15
5.2 Bidragsformer.....	15
5.2.1 Etableringsbidrag	15
5.2.2 Organisationsbidrag	16
5.2.3 Verksamhetsbidrag	16
5.3 Vilka kriterier styr vid beviljande av bidrag?.....	16
5.4 Vilka kvinnoorganisationer får statligt bidrag?.....	17
5.5 Vilka är kvinnoorganisationernas erfarenheter av statsbidrag?	18
5.5.1 Haro mammorna.....	18
5.5.2 Kvinnor för fred	20
5.5.3 Föreningen Tealogerna.....	23
5.5.4 Dea-föreningen för kvinnomuseer	24
5.6 Delegationen för fördelning av statsbidrags kommentarer	25
6. ANALYS & AVSLUTANDE DISKUSSION	27
Källförteckning.....	34
Bilaga 1, Intervjufrågor	37
Bilaga 2, Informanter	34
Bilaga 3, Fördelning av bidrag till kvinnors organisering 2008.....	38

1. INLEDNING

1.1 Forskningsområdets statsvetenskapliga relevans

Kvinnors organisering är intressant att studera för det statsvetenskapliga fältet då det kan hjälpa till att synliggöra den konventionella politikens begränsningar.¹

I dagens Sverige behöver kvinnor organisera sig i egna sammanslutningar för att kunna driva sina krav och få gehör för dessa. Organiserandet blir då ett alternativ till den etablerade politiken som ett synliggörande av att den idag inte förmår att tillgodose kvinnors krav i samhället, då de frågor som organisationerna driver ofta inte har tillräckligt hög prioritet.

En studie av kvinnors organisering är också en studie av relationen mellan staten och ideella organisationer. Det finns en oro som har stöd i forskning att staten genom att ge ekonomiskt stöd till ideella organisationer kan komma att styra deras verksamhet då organisationerna hamnar i en beroendeställning gentemot staten. Att denna oro finns stöds bland annat av Demokratiutredningen från 2000 som konstaterade att folkrörelsernas situation kompliceras av att kommun och stat alltmer försöker styra verksamheten eftersom organisationernas ekonomiska situation är beroende av samhällsapparaten. Deras verksamhet kan då bli en integrerad del av den offentliga sfären istället för att styras av idéer.²

Regeringens proposition, statligt stöd för kvinnors organisering ger stöd till demokratiutredningen då den pekar på att det finns en motsättning i att statens verksamhet styrs av politiska mål och att folkrörelsernas verksamhet ska vara fri och oberoende. Det finns således en oro att de politiska målen ska styra och väga tyngre än organisationernas principer om självständighet och oberoende. Dessa principer som borde väga lika tungt som statens behov av insyn och kontroll.³

Det är också möjligt att genom att studera kvinnors organisering studera relationen mellan könen.⁴

Förutom korporatism så anknuter min uppsats också till statsvetenskapliga traditioner som förvaltning vad gäller handläggning och kriterier för statligt stöd till kvinnors organisering.

1.2 Korporatism

Svensk politik har historiskt präglats av en slags administrativ korporatism då den stora offentliga sektorn som skapades för att lösa välfärdsfrågorna krävde resurser.

Korporatismen kan definieras som ett integrerat organisatoriskt deltagande i statens styre.⁵

Utmärkande för den svenska modellens välfärdspolitik var dess ramlags karaktär och lösa formulering. Där har de ideella organisationerna haft en viktig uppgift genom sitt deltagande i genomförandeprocessen av de politiska besluten. Organisationernas verksamhet har historiskt

---

¹ Bryson, (2003) s.197

² SOU 2004:59 Kvinnors organisering s.118

³ Delegationens för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt, Promemorior 8, www.sou.gov.se/kvinno_jamstod. (2008-05-12, 12:31)

⁴ För utförlig diskussion se kapitel 4.1

⁵ Micheletti, (1997) s.14

setts och ses idag som en viktig del i välfärden och deras långsiktiga existens och samhällsliga roll är därför av stor betydelse. Kommunaliseringen som följde då välfärdspolitikens beslut skulle verkställas runt om i landet fick dock stora konsekvenser för organisationerna och de blev beroende av statsbidrag för sin verksamhet.⁶

1.3 Statligt stöd till kvinnors organisering

När det statliga stödet till kvinnoorganisationers centrala verksamhet inrättades 1982 konstaterades det att organisationerna hade varit drivande i arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män vilket ligger i linje med organisationernas korporativistiska roll .

Med en kvinnoorganisation menas en ideell förening eller en sammanslutning av kvinnor inom en ideell förening, där en majoritet av medlemmarna är kvinnor och syftet är att stärka kvinnans ställning i samhället.⁷

Regeringen beslutade 2006 mot bakgrund av regeringens proposition 2005: 06/04 om ett nytt bidragssystem för kvinnors organisering där statsbidragets syfte skulle vara att stärka kvinnors organisering i egna sammanslutningar. Då inrättades av regeringen Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt, härefter kallad Delegationen för fördelning av statsbidrag. Delegationen för fördelning av statsbidrag skulle ha sitt uppdrag i väntan på en mer permanent myndighetslösning och upphörde därför att existera sista januari i år 2008 då den ersattes av Ungdomsstyrelsen som nu är den statliga myndighet som fördelar och handlägger bidraget.

1.4 Uppsatsdisposition

I inledningskapitlet ges en kort bakgrund till korporatism i svensk politik och det statliga bidraget till kvinnors organisering samt uppsatsdispositionen. I kapitel två finns uppsatsens ramar och där behandlas syfte och forskningsfrågor samt definitioner av de centrala begrepp som uppsatsen använder sig av. Uppsatsens metodavsnitt finns i kapitel tre och där presenteras också det empiriska materialet. Kapitel fyra redogör för aktuellt forskningsläge som kopplas ihop med den teoriram som uppsatsen anknyter till.

I Kapitel fem som är uppsatsens empiriavsnitt presenteras min undersökning och de bidragsformer som det statliga stödet till kvinnors organisering omfattar.

Mina resultat presenteras i uppsatsens slutkapitel som är analyskapitlet och som också innehåller en avslutande diskussion.

---

⁶ Micheletti,(1994) s. 109

⁷ Regeringens proposition 2005: 06/04, Statligt stöd för kvinnors organisering

2. UPPSATSENS RAMAR

2.1 Syfte

Ett av de syften som staten har med att det statliga bidraget till kvinnors organisering är att främja kvinnors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet. Genom det ekonomiska bidraget underlättas därmed kvinnoorganisationernas arbete. Men med bidraget följer också kriterier som kvinnoorganisationer måste uppfylla för att vara berättigade till statligt stöd. Uppsatsens syfte formuleras utifrån kvinnors organisering och avsikten är att undersöka:

Hur ser svenska kvinnoorganisationer på betydelsen av statligt bidrag?

2.2 Forskningsfrågor

Utifrån syftet vars statsvetenskapliga relevans jag har motiverat i inledningen, har jag formulerat två forskningsfrågor som ska hjälpa mig att besvara syftet.

1. Varför organiserar sig kvinnor i egna sammanslutningar?

2. Vilka är kvinnoorganisationernas erfarenheter av statsbidrag?

Min avsikt med uppsatsen är inte att utifrån en studie av fyra kvinnoorganisationers erfarenhet av statsbidrag dra en generell slutsats om hur alla kvinnoorganisationer ser på det statliga bidraget utan snarare så vill jag försöka se om det går att finna några gemensamma synpunkter hos organisationerna.

2.3 Definitioner

Korporatism

Ett integrerat organisatoriskt deltagande i statens styre.⁸

Kvinnoorganisation

En ideell förening eller en sammanslutning av kvinnor inom en ideell förening, där en majoritet av medlemmarna är kvinnor och syftet är att stärka kvinnans ställning i samhället.⁹

Paraplyorganisation

En organisation som samlar flera olika medlemsorganisationer och är som regel uppbyggd som en ideell förening med stadgar och styrelse. Syftet med en paraplyorganisation är att stärka och samordna medlemsorganisationernas verksamhet samt att tillvarata gemensamma intressen.¹⁰

Feminism

Teori och praktik som ser relationen mellan könen som ojämlig därför att kvinnor underordnas män. Feminism ser denna ojämlighet som ett resultat av de ojämlika strukturella maktförhållanden som finns mellan könen och inte som ett problem orsakat av olika biologiska förutsättningar och hävdar därför att det är ett problem av vikt för politisk teori.¹¹

Medvetandehöjande praktik

Process genom vilken feminismens analys av kvinnors situation har skapats och delats genom metod och praktik.¹²

Patriarkat

Kate Millets definition är att i alla samhällen har relationerna mellan könen baserats på makt och därför är relationerna politiska. Makten tar sitt uttryck i mäns dominans över kvinnor inom livets alla områden och verkar så naturligt att det blir osynligt. Systemet verkar över klass och etnicitetsgränser.¹³

---

⁸ Micheletti, (1994) s.14

⁹ Regeringens proposition 2005: 06/04, Statligt stöd för kvinnors organisering

¹⁰ Regeringens proposition 2005/ 06:04, Statligt stöd för kvinnors organisering

¹¹ Bryson, (2003) s.1

¹² Mackinnon,(1989) s.84

¹³ Bryson, (2003) s.166

3. METOD & MATERIAL

3.1 Avgränsningar

I det första skedet valde jag att göra några vetenskapliga avgränsningar för det jag ville studera. Min ambition var att studera kvinnoorganisationer som fått statligt stöd.

Efter att utifrån Delegationen för fördelning av statsbidrags lista över beviljade bidrag till kvinnoorganisationer ha skapat mig en översikt över de organisationer som fått bidrag för 2008 valde jag ut tre organisationer som arbetar inom skilda områden att få syn på eventuella skillnader utifrån form för organisering. Det var alltså inte att finna likheter organisationerna emellan som styrde min urvalsprincip. De tre organisationerna som jag valde har bara en gemensam utgångspunkt, de har alla fått statligt stöd för 2008. Nästa vetenskapliga avgränsning gjorde jag genom att utifrån de tre organisationerna fokusera på en som fått etableringsbidrag och en som fått organisationsbidrag. Avsikten var också att studera en organisation som fått verksamhetsbidrag men det var inte möjligt då beslut om verksamhetsbidrag kommer först senare i år. Den organisation som fått etableringsbidrag är Haro mammorna som vuxit fram ur Haro Riksorganisationen för valfrihet, jämställdhet och föräldraskap. Organisationens huvudområde är familjepolitik och jämställdhet. Utifrån de organisationer som fått organisationsbidrag har jag valt Kvinnor för fred, som är en av våra äldsta fredsorganisationer. Genom detta urval fann jag två organisationer att studera på djupet. Genom att avgränsa studien i tid till 2008 har jag också försökt att lösa problemet med att jämföra dessa organisationer bakåt i tid. Det skulle ha varit problematiskt på grund av att en av organisationerna i studien är en kvinnosammanslutning som bildats ur en moderorganisation. Om jag skulle gå tillbaka flera år i tid så skulle kvinnosammanslutningen inte ha existerat men genom att en företrädare för kvinnosammanslutningen också är verksam i moderorganisationen har jag kunnat ta del av den organiseringsproblematik som organisationerna har haft.¹⁴

Då det vid denna studies genomförande ännu inte var beslutat vilka kvinnoorganisationer som får verksamhetsbidrag så ledde det mig till att urvalsprincipen för den tredje organisationen blev att välja en organisation som fått avslag på bidragsansökan. Det fanns två organisationer som fått avslag på organisationsbidrag. Dessa var Föreningen Tealogerna i Solna och Centro Romano Kultura i Eslöv. Jag valde att studera Tealogerna som är en kristen organisation då det passade min ambition att välja organisationer som representerar olika verksamhetsområden. Jag hade dock kunnat välja Centro Romano Kultura istället då det också hade gett bredd åt studien genom organisering på etnisk grund, men jag var tvungen att göra en praktisk avgränsning då merparten av informationen om organisationen bara finns på romani.

De två andra organisationerna som fått avslag hade sökt etableringsbidrag och de var FöretagSAM i Trosa och HälsoSAM i Eskilstuna. Jag gjorde en vetenskaplig avgränsning då FöretagSAM i Trosa söker pengar centralt genom NUTEK och det passar inte mitt syfte då jag vill att organisationernas företrädare ska ha personlig erfarenhet av bidragsansökningsprocessen. Vad gäller HälsoSAM så fanns för lite information att tillgå om organisationen och det medförde en praktisk avgränsning. Anledningen till att samtliga fyra

---

¹⁴ Se vidare avsnitt 5.2

organisationer fick avslag på sina ansökningar är enligt Ungdomsstyrelsen att de inte uppfyllde kraven på riksintresse.¹⁵

Jag har också gjort en rumslig avgränsning genom att bland de åtta organisationer som fick etableringsbidrag välja Haro mammorna som har sitt säte i Ödåkra i Skåne. Det klassificerar dem som en landsbygdsorganisation och skiljer ut dem bland de övriga sju organisationerna som alla har säte i Stockholm. En annan rumslig avgränsning är att då organisationerna finns i Stockholm och Skåne har jag valt att utföra intervjuerna via mejl då jag på grund av tidsmässiga och praktiska skäl inte har kunnat resa till informanterna.

För sammanställning av övriga organisationer som fått bidrag men inte ingår i min studie se bilaga 3.

3.2.1 Metod - Kvalitativ Intervju

Intervjuerna har utförts som mejlintervjuer där löst strukturerade frågor har skickats till organisationerna. Frågorna behandlar bland annat organisationens syfte och om organisationen har en feministisk värdegrund, vilken syn organisationerna har på statligt bidrag och hur viktigt det statliga stödet är för att verksamheten ska utvecklas och nå sina mål.

Andra frågor gällde om bidragsreglerna styr verksamheten, hur länge organisationen har haft stöd, om den fått avslag och hur organisationens medlemmar ser på samarbete med män.¹⁶

Jag har intervjuat centrala källor inom alla organisationerna.¹⁷ Utifrån organisationernas svar på intervjufrågorna har jag också bitt Delegationen för fördelning av statsbidrag och Ungdomsstyrelsen att kommentera påståenden och resonemang via mejl. Efter att informanterna svarat på mina frågor som var nio till antalet och som skickades ut via mejl och i ett fall post, gjorde jag uppföljande telefonintervjuer i två fall, med Haro mammorna och med Kvinnor för fred. Båda dessa intervjuer var ca 40 minuter långa.

Vad gäller Föreningen Tealogerna så har deras medverkan gett upphov till ett metodproblem

då jag först inte fick in svaren i tid och när svaren kom så var det inte Föreningen Tealogernas svar utan en annan organisations Dea-Föreningen för kvinnomuseers svar. Anledningen var ett missförstånd från informantens sida som företräder båda organisationerna trots att jag aldrig frågat efter annat än Tealogernas svar. Svaren var också kortfattade och därför inte så informativa som jag hade önskat. På grund av tidsbrist från informantens sida har jag inte heller kunnat följa upp svaren med en telefonintervju. Det har också gjort det svårt för mig att skilja organisationerna åt då samma informant är involverad i båda organisationerna och således har svarat för båda organisationerna. Jag kommer i empiri avsnittet därför att redovisa båda organisationernas svar även om de inte är utförliga. Jag hanterar nu alltså fyra organisationer i min studie istället för tre som det var tänkt från början.

Jag är väl medveten om att det ligger en begränsning i att skicka ut frågor istället för att genomföra personliga intervjuer. Jag har också redan nämnt de praktiska avgränsningar jag har varit tvungen att göra och de tidsmässiga och geografiska faktorerna är anledningen till att jag har skickat ut frågorna via mejl istället för att ställa dem vid en personlig intervju.

---

¹⁵ Se vidare avsnitt 5.2

¹⁶ För fullständiga intervjufrågor se bilaga 1.

¹⁷ För uppgifter om informanterna se bilaga 2.

Men jag kan också se en fördel i att informanterna i detta fall har fått tid att tänka igenom svaren och diskutera frågorna med andra medarbetare i organisationen innan jag har fått ta del av svaren.

Likaså har jag själv haft möjlighet att reflektera över svaren och studera organisationernas hemsidor ytterligare innan jag har genomfört den uppföljande intervjun. Telefonintervjuerna har varit ett bra komplement till de skriftliga svaren anser jag. Telefonintervjuerna har inte spelats in men finns nedtecknade. Jag tror också att informanterna genom att i lugn och ro få reflektera över frågorna har kunnat lämna mer genomtänkta och noggranna svar än under en tidsbegränsad intervju.

Då jag liksom MacKinnon förespråkar att lyfta fram kvinnors erfarenheter känns intervju metoden som den metod som bäst svarar till mitt syfte och teoretiska utgångspunkt. Eftersom jag är ute efter just kvinnoorganisationernas erfarenheter av statsbidrag så blir studien också deskriptiv. Deskriptiv i den mån att jag ger en beskrivning av kriterier för bidrag samt återger organisationernas syn på bidraget.

Jag benämner deltagarna i studien som informanter och organisationerna vid deras riktiga namn.¹⁸

3.2.2Metod - Textanalys

Mitt material består förutom av kvalitativa intervjuer som beskrivs i avsnitt 3.2.1 också av textdokument. Mina huvudsakliga textdokument är statliga utredningar såsom SOU 2004:59 Kvinnors organisering, Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors och organisering och jämställdhetsprojekts slutrapport till regeringen, Regeringens proposition 2005:06/04, statligt stöd för kvinnors organisering samt förordningen om statsbidrag för kvinnors organisering 2005: 1089. Jag har också tagit del av organisationsansökningar för bidrag 2008, en Jo anmälan, verksamhetsplaner och medlemstidningar samt anteckningar från ett dialogseminarium mellan stat och kvinnoorganisationer som hölls 2007 av Delegationen för fördelning av statsbidrag.

För den teoretiska delen är det två böcker av Catharine MacKinnon och Valerie Bryson som jag kommer att använda mig av och jag använder också två böcker av forskarna Malin Rönnblom och Maud Eduards. Både Eduards och Rönnblom har i sina studier av kvinnors organisering presenterat intressanta erfarenheter och tankar som kvinnor har kring organisering och feminism. Deras forskning blir relevant att analysera i min uppsats då jag håller med den feministiska position som anser att man ska lyssna till kvinnors erfarenheter och vara kritisk till hur traditionell forskning ur ett androcentristiskt perspektiv har uppfattat mäns och kvinnor skilda erfarenheter.¹⁹

Då textanalys innebär ett tolkningsarbete är jag medveten om att en liknande problematik kan uppstå som när man arbetar med intervju som metod, att forskaren genom sin position påverkar resultatets utgång. För att underlätta för andra forskare att bestämma värdet av den dokumentanalys man har genomfört är det därför nödvändigt att återge de arbetsförhållanden som styrts val av material för textanalysen²⁰.

---

¹⁸ Se bilaga 2 för detaljer.

¹⁹ Burnham, Gilland, Grant & Layton-Henry, (2004) s. 272

²⁰ Burnham, Gilland, Grant & Layton-Henry, (2004) s. 188

Av den anledningen vill jag nämna att mitt val att använda feministisk teori har gett mig en klar utgångspunkt för vad jag avser att fokusera på vid en läsning av textmaterialet.

Jag är intresserad av att ta reda på om kvinnors anledningar till att organisera sig har samband med ett feministiskt medvetande och om kvinnor upplever att deras organisering innebär ett ökat inflytande i samhället som styrs av manliga normer. Jag avser också att fokusera på hur staten ser på kvinnors organisering och vilket värde den anser att organiseringen har.

Jag har valt textanalys som jag anser vara ett bra komplement till kvalitativ intervju då dessa metoder hjälper mig att belysa olika sidor av det område som jag vill undersöka.

Med det menar jag att de textdokument som jag kommer att använda mig av alla har konstruerats i ett specifikt syfte. Då jag som forskare läser, i vissa fall översätter, tolkar och slutligen förstår innehållet i dokumenten kan jag genom att ha en uppfattning av författarens syfte och position stiga in i vad Scott kallar den hermeneutiska cirkeln. Denna cirkel uppstår när jag tillgodogör mig en text mot bakgrund av författarens syfte.²¹

I mitt fall har det varit relativt lätt att träda in i den hermeneutiska cirkeln vad gäller de textdokument som omfattar den teoretiska utgångspunkten samt den tidigare forskningen. För att åter igen anknyta till de arbetsförhållanden som har styrt mitt val av material så har min förförståelse av feministisk teori lett till att jag sökt upp feministiska teoretiker som applicerar teorin på politik och statliga institutioner. Vid en första läsning av de textdokument som utgörs av statliga publikationer verkade det mig också möjligt att greppa referensramen men allteftersom arbetet med textanalysen har fortgått har jag blivit varse att den position dessa dokument intar inte alltid är lätt att utläsa även om det finns klart uppställda syften med det statliga stödet till kvinnors organisering. Det uppstår en tolkning då regler för statligt stöd för kvinnors organisering ska omsättas till praktik. För det är i praktiken, där statliga tjänstemän som arbetar med att fördela stödet till kvinnors organisering mot bakgrund av erfarenheter och tolkningar tillämpar de regler och förordningar som textdokumenten beskriver. Kvinnoorganisationerna tolkar också bidragskrav och förordningar mot bakgrund av sina erfarenheter och målsättningar. Jag anser därför att kvalitativ intervju som synliggör erfarenheter är ett nödvändigt komplement till min textanalys för att jag ska få en god förståelse av vilka referensramar som de organiserade kvinnorna anser att staten har med det statliga stödet för kvinnors organisering.

3.3 Material

Mitt empiriska material utgörs till övervägande delen av primärkällor där mitt empiriska material består av fyra organisationers svar på mejlintervjuer samt två organisationers svar på telefonintervjuer, totalt sex intervjuer.

Jag har också besökt Ungdomsstyrelsen kontor i Stockholm för att läsa organisationernas ansökningar och där fått ta del av Haro mammorna och Kvinnor för freds ansökningar och verksamhetsplaner. Jag har också fått ta del av den Jo anmälan som Haro gjorde mot delegationen 2006, tyvärr har jag inte fått personlig tillgång till den skriftliga motiveringen

---

²¹ Mason, (2002) s. 110

som avslag deras anmälan men jag har fått bakgrunden till avslaget genom intervjuer med Haro mammorna.

Jag har studerat organisationernas hemsidor och medlemstidningar samt Ungdomsstyrelsens, Regeringens och Delegationen för fördelning av statsbidrags hemsidor. Jag bedömer samtliga hemsidor vara av god kvalitet samt att ha hög tillförlitlighet.

Som komplement till dessa primärkällor har jag också sekundärkällor som är två böcker av teoretikerna Bryson och MacKinnon.

4. FORSKNINGSLÄGE

4.1 Tidigare forskning & teori

Statsvetaren Malin Rönnblom menar att den aktuella forskningsdebatten på området till stor del har handlat om huruvida staten kan ses som hjälpare eller stjälpare för ideella organisationers verksamhet och där har jag hämtat inspiration till min uppsats.

Förutom Rönnblom är det de feministiska teoretikerna Catharine MacKinnon och Valerie Bryson som har inspirerat mig samt Maud Eduards tidigare forskning om kvinnors organisering. MacKinnon säger att då kvinnors villkor i första hand är kollektiva bör kvinnor vara solidariska med varandra och verka kollektivt för att nå frigörelse. Detta är ett synsätt som uppmuntrar till politisk aktivism som metod för att hantera den underordning som kvinnor befinner sig i menar Eduards²².

Genom att kvinnors erfarenheter, krav och kunskaper kommer till uttryck genom organisering blir organiseringen en förändrande kraft för att skapa ett mindre könsstrukturerat samhälle menar Eduards.²³ Eduards hävdar också att kvinnor organiserar sig just därför att vi inte lever

i en demokratisk dialog.²⁴ Genom att studera kvinnors organisering så synliggörs maktrelationerna utan att de behöver nämnas menar Eduards. De maktrelationer hon talar om är feminismens teori om patriarkatet som också är en teori om makt sett ur kvinnors perspektiv. Patriarkatet är en maktstruktur som genomsyrar alla nivåer i samhället både det privata och det politiska där män som grupp överordnas kvinnor som därmed befinner sig i en underordning. Men dessa maktrelationer benämns sällan då de gör anspråk på att vara norm, en manlig norm och därför är strukturen svår att förändra även om den inte är statisk.

MacKinnon menar att då samhället är patriarkalt så är i förlängningen familjen och staten också patriarkala. Det var feminismen som myntade uttrycket det privata är politiskt och genom det kunde problem som exempelvis hustrumisshandel belysas, det hade tidigare setts som en familjeangelägenhet men blev nu till ett samhällsproblem, mäns våld mot kvinnor.

MacKinnon menar dock att kvinnor även om de organiserar sig, begränsas av de patriarkala strukturerna därför förblir passiva. Men genom att studera kvinnors organisering ligger fokus istället på kvinnors upplevelser av makt menar Malin Rönnblom som har studerat kvinnors

---

²² Eduards, (2002) s.146

²³ Eduards, (2002) s. 11

²⁴ SOU 2004:59, Kvinnors organisering s. 74

organisering i glesbygd. Rönnblom menar att det centrala här är att betrakta kvinnor som aktörer även fast de är i underordning.²⁵ MacKinnon ser alltså definitionen av kvinnan som en politisk kategori som begränsande då det hindrar kvinnor från att handla men Bryson ser det istället i likhet med Rönnblom som en möjlighet för kvinnor att handla på egna villkor och därmed utmana den patriarkala ordningen.

4.2 Varför organiserar sig kvinnor i egna sammanslutningar?

Rönnblom har visat att de huvudsakliga anledningarna som kvinnorna i hennes studie i norra Sverige såg för att organisera sig var att ändra maktbalansen mellan kvinnor och män, stödja varandra som kvinnor och påverka i konkreta frågor. Själva organiseringen blev därmed ett mål i sig menar Rönnblom²⁶. Hennes slutsats får stöd från organisationer som deltog vid Delegationen för fördelning av statsbidrags dialogseminarium för kvinnoorganisationer som menade att bara kvinnors organisering i sig uppfyller ett av syftena med statsbidraget, att stärka kvinnors ställning i samhället. Statsbidraget blir således både en möjlighet och en rättighet. Samtidigt som kvinnor organiserar sig i egna sammanslutningar upplever sig män också ofta som utestängda. Rönnbloms resultat visar att det ansågs viktigt bland aktivisterna att bjuda in männen för att kvinnornas sammanslutning inte skulle ses som en hemlig klubb²⁷. Kvinnor organiserar sig alltså för att ändra maktbalansen mellan kvinnor och män eller för att bryta ner patriarkala strukturer. Detta sker genom medvetandehöjande praktiker där kvinnor blir medvetna om att de villkor de har som kvinnor är kollektiva och genom att organisera sig kring sina krav kan de påverka i konkreta politiska frågor.

Staten kan genom statligt stöd till kvinnors organisering ge kvinnor en möjlighet att driva sina politiska krav i den demokratiska processen men Eduards menar att det då krävs ett samspel mellan kvinnoorganisationer och de statliga institutioner som är ansvariga för att förbättra kvinnors villkor. Problemet är strukturen som dessa institutioner har säger Eduards²⁸. Jag tolkar henne som att hon liksom MacKinnon menar att då samhället är patriarkalt så är i förlängningen även statens struktur och dess institutioner patriarkala.

Problemet som uppstår när staten formulerar regelverk och syften för statligt stöd till kvinnors organisering är att den inte kopplar demokratiaspekten som det ofta talas om, med kön som en grund för organisering. Vidare så är statens institutioner formade av manliga normer och kvinnor som får tillträde till politiken måste då anpassa sig efter dessa. Eduards har visat på att när kvinnor organiserar sig så väljer de ofta en platt organisationsmodell istället för den traditionella hierarkiska modellen, detta för att utveckla demokratin inom organisationen genom att uppmuntra alla medlemmar till ansvar och delaktighet. Frågan om organisationen har en demokratisk uppbyggnad uppkommer ofta i bidragssammanhang och så också i fallet statligt stöd till kvinnors organisering där det är ett kriterie för bidragsanslag.

Många organisationer som fått kommentarer om sin lösa organisationsform utan styrelse har löst det genom att införa arbetsgrupper som endast väljer ordförande vid årsmöten vars enda funktion då är att skriva sitt namn på papper, visar Eduards studie.²⁹

---

²⁵ Rönnblom, (2002) s. 31

²⁶ Rönnblom, (2002) s. 144

²⁷ Rönnblom, (2002) s. 152

²⁸ SOU 2004:59, Kvinnors organisering s. 71

²⁹ Eduards, (2002) s. 89

Även om ojämlikheten mellan könen kvarstår så kan man som Valerie Bryson välja att för en stund bortse från staten som en patriarkal förtryckande struktur och istället se kvinnors organisering som ett synliggörande av den konventionella politikens begränsningar.³⁰

Bryson menar liksom Eduards att när kvinnor organiserar sig så uppstår en process där kvinnors erfarenheter och upplevelser av ett förtryckande patriarkalt systemet verkar tillsammans och en strategi skapas då för att uppnå en annan jämlik verklighet³¹.

Den process Bryson och Eduards talar om är ett av feminismens centrala begrepp, medvetandehöjande praktik och kommer ur 1960-70 talets kvinnorörelse. Den är på samma gång en process, en strategi för politisk förändring och ett sätt att organisera sig. Genom medvetandehöjande praktik kan kvinnor bli medvetna om att deras villkor är beroende av deras identitet som kvinnor. Men även om de flesta kvinnor fick sin första kontakt med feminismen genom samtal i medvetandehöjande grupper och det var centralt för processens utveckling, så uppstod praktiken inom olika områden genom att kvinnor träffades spontant i nätverk, på universiteten, i kyrkor och på kvinnocenter.³²

Att män inte var närvarande i de medvetandehöjande samtalen sågs som nödvändigt eftersom deras frånvaro gjorde det möjligt för kvinnorna att komma till tals utan att bli avbrutna och osynliggjorda. Feminismens poäng är att flytta referenspunkten för vad som tidigare setts som sanning och verklighet till vad kvinnor ser som verklighet utifrån sina egna erfarenheter.³³

Nyckeln till feministisk analys är dess sätt att veta och det sättet på vilket feminismen vet kan förklaras med medvetandehöjande praktik då den synliggör kvinnors situation utifrån kvinnliga erfarenheter. Medvetandehöjande förflyttade också fokus från kvinnor som offer för social ojämlikhet genom att ställa frågor om hur det kunde ha blivit så och hur man skulle kunna förändra detta.³⁴ Genom statligt stöd till kvinnors organisering kan kvinnor få medel för att organisera sig och därmed bryta med kvinnorollen som passiv och apolitisk.³⁵

Men kan relationen mellan stat och kvinnoorganisationer verkligen vara fri och oberoende när organisationerna är beroende av statliga medel. En forskargrupp vid handelshögskolan som utredningen Kvinnors organisering tagit hjälp av menar också att det finns två idétraditioner att förhålla sig till för att förstå statens roll gentemot organisationerna. Dessa traditioner är fristående organisationsliv kontra integrerad folkrörelse. Problemet ligger i att då organisationerna historiskt spelat en korporativistisk roll genom att bidra till implementering av politiska beslut i viss mån kommit att styras av staten. Verksamheten har ibland blivit en integrerad del av statens institutioner istället för att vara fristående som är själva grundtanken med de ideella organisationernas verksamhet vilket gör det svårare att garantera deras oberoende ställning³⁶

---

³⁰ Bryson, (2003) s. 197

³¹ Bryson, (2003) s.121

³² Eduards, (2002) s.84

³³ MacKinnon, (1989) s. 86

³⁴ Mackinnon, (1989) s. 91

³⁵ Eduards, (2002) s. 140

³⁶ SOU 2004: 59, Kvinnors organisering s.121-124

5. EMPIRI

5.1 Förändringar av det statliga stödet för kvinnors organisering

Beslutet att inrätta Delegationen för fördelning av statsbidrag och att öka de ekonomiska anslagen för kvinnors organisering skedde i flera steg. Det statliga bidraget till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet som hade funnits sen 1982 utvärderades 2003 av den dåvarande regeringen. Avsikten var att anpassa bidraget till hur samhället och kvinnoorganisationerna hade utvecklats sedan 1980-talet. Utredningen resulterade i betänkandet Statligt stöd för kvinnors organisering (SOU 2004:59). Betänkandet följdes sen av regeringens proposition statligt stöd för kvinnors organisering där regeringen lämnade förslag om ett nytt statsbidrag för kvinnors organisering till Riksdagen. Förslaget bifölls av Riksdagen samma år och därmed finns ett nytt statsbidrag för kvinnors organisering som ersatte det gamla från 1982.³⁷

I regeringens proposition gavs en beskrivning av relationen mellan stat och kvinnoorganisationer där staten har ett ansvar gentemot organisationer och samhället i övrigt då bidragen finansieras med skattemedel. Statens bidrag bör därför utformas så att de stödjer och stimulerar verksamhet som organisationerna i en demokratisk ordning har fattat beslut om, samtidigt som det möjliggör insyn och kontroll.³⁸ Men det är med dessa krav på insyn och kontroll som det uppstår en oro och rädsla för att staten ska utöva styrning gentemot organisationerna.

5.2 Bidragsformer

Det finns tre bidragsformer för kvinnors organisering och de är etableringsbidrag, organisationsbidrag och verksamhetsbidrag. Statsbidraget finns för att ge kvinnor möjlighet att organisera sig och för att deras organisationer ska ha en möjlighet att överleva. Eftersom syftet är att stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar har Delegationen för fördelning av statsbidrag bedömt att dessa organisationer måste bestå av minst 80 procent kvinnor. Detta ska styrkas med ett revisorsintyg. Bidraget fördelas enligt Förordningen om statsbidrag för kvinnors organisering, SFS 2005: 1089.³⁹

Bidragets syften är: Att stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar, att främja kvinnors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet samt att stimulera möjligheterna för kvinnor att bevaka sina rättigheter och att driva sina krav.⁴⁰

5.2.1 Etableringsbidrag

Etableringsbidraget kan ges till nybildade kvinnoorganisationer som är riksomfattande eller som har ett riksintresse. Med riksintresse menas att organisationen har en verksamhet som är av allmänt intresse för hela samhället och inte endast lokalt. Bidraget är ett sätt för staten att fånga upp nya former för organisering. Etableringsbidraget får ges i högst tre år och en verksamhetsplan ska bifogas ansökan⁴¹.

³⁷ http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/bakgrund.htm(2008-06-03, 17:43)

³⁸ Regeringens proposition 2005/06:04, Statligt stöd för kvinnors organisering

³⁹ www.sou.gov.se/kvinno_jamstod (2008-05-12, 12:31)

⁴⁰ www.ungdomsstyrelsen.se (2008-04-29, 10:35)

⁴¹ www.ungdomsstyrelsen.se(2008-04-29, 10:35)

5.2.2 Organisationsbidrag

Organisationsbidraget kan ges till ordinarie verksamhet på nationell nivå och kan sökas av riksomfattande kvinnoorganisationer eller kvinnoorganisationer som har ett riksintresse. Bidraget kan användas till att finansiera:

- Utredningar och remissvar
- Möten och resor för att planera organisationens verksamhet
- Aktiviteter i anslutning till ex Internationella kvinnodagen den 8e mars, Almedalsveckan, FN-dagen med mera.
- Internationella möten med systerorganisationer i Sverige eller utomlands
- deltagande i regelbundet återkommande möten eller kongresser med organisationens eventuella internationella förbund eller paraplyorganisationer.

– övriga aktiviteter inom eller utom Sverige som organisationen arrangerar för att kunna utveckla och driva sin idé. Bidraget ska också vara ett kanslistöd eller stöd till central verksamhet för att man ska kunna arvoda eller anställa kanslipersonal, betala lokalhyra, upprätthålla medlemskontakter, anordna årsmöten och styrelsemöten samt till löpande organisationsutveckling såsom konferenser och seminarier för att diskutera organisationens målsättning.⁴²

5.2.3 Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidraget är ett projektbidrag som går till aktiviteter av riksintresse eller till internationellt utbyte mellan kvinnor. Verksamhetsbidraget kan sökas av såväl riksomfattande som lokala och regionala organisationer⁴³. Bidraget får sökas endast för aktiviteter som är tillfälliga och avgränsade från organisationens ordinarie verksamhet.

5.3 Vilka kriterier styr vid beviljande av bidrag

Det finns en rad kriterier som ska uppfyllas för att få bidragsanslag. Här följer en kort redogörelse för dessa villkor.

Majoriteten av organisationens medlemmar ska vara kvinnor. Med majoritet avses 80 % kvinnliga medlemmar i organisationen och medlem är den som är minst 15 år och som har betalt medlemsavgift för verksamhetsåret.⁴⁴ Enligt förordningen ska vid bedömning av bidragets storlek hänsyn tas till antal medlemmar och verksamhetens omfattning. Ingen organisation har fått tillgodoräkna sig mer än 2 000 medlemmar och ca 70 procent av det fördelade beloppet har fördelats med hänsyn till verksamhetens omfattning.

---

⁴² SOU 2004:59, Kvinnors organisering s.18

⁴³ SOU 2004:59, Kvinnors organisering s.19

⁴⁴ SOU 2004:59, Kvinnors organisering s.339

Organisationen ska ha en demokratisk uppbyggnad och med det menas att organisationen ska ha tydliga stadgar som på ett demokratiskt sätt reglerar dess arbete⁴⁵.

Det tredje villkoret är att organisationen ska ha ett riksintresse eller bedriva verksamhet i fem län. Organisationen ska ha till ändamål att stärka kvinnors ställning i samhället och föreningens verksamhet ska uppfylla syftet med bidraget. Om det är en kvinnosammanslutning som stammar ur en organisation görs en bedömning av om kvinnosammanslutningen bedriver självständig verksamhet gentemot moderorganisationen.

Vid bedömningen av verksamhetens omfattning bedöms organisationens verksamhet på central nivå. Hänsyn tas också till organisationens utåtriktade verksamheter för att driva sina frågor samt till omfattningen av den löpande internationella verksamheten. Det är också av vikt om organisationen har fått andra statsbidrag.

Ett krav är också att bidraget inte får fördelas vidare till lokala aktiviteter som inte drivs av organisationen centralt.

5.4 Vilka kvinnoorganisationer får statligt bidrag

Det var totalt åtta organisationer som fick etableringsbidrag och 33 organisationer som fick organisationsbidrag för verksamhetsåret 2008⁴⁶. Det var både riksorganisationer och paraplyorganisationer som fick bidrag. Paraplyorganisationernas ansökningar bedöms på samma sätt som riksorganisationernas.

Av de organisationer som fick bidrag så har en majoritet huvudkontor i Stockholm medan ett tiotal finns i andra stora städer som Malmö, Göteborg och Uppsala. För norra Sverige fanns en organisation representerad. Det var fem organisationer som är verksamma inom kyrkan och i religiösa samfund som fick bidrag. Invandrarkvinnors organisering utgjordes av ett tiotal organisationer och funktionshindrade kvinnor representerades genom paraplyorganisationen Forum kvinnor och funktionshinder. Det största etableringsbidraget gick till paraplyorganisationen Operation 1325 som är en paraplyorganisation bestående av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, unifem, Eukemeniska kvinnor, Invandrarkvinnors riksorganisation samt Kvinnor för Fred som fick 500 000 kronor.

Det lägsta etableringsbidraget utgick till Föreningen JA! med 105 000 kronor som är en förening vars syfte är att skapa gynnsamma förhållanden för konstare vars verksamhet bidrar till att störta manlig överordning, etnisk överordning och hierarkier. De högsta organisationsbidragen fick UNIFEM som är FN:s utvecklingsfond för kvinnor – en internationell organisation som arbetar för jämställdhet och kvinnors mänskliga rättigheter

och Sveriges Kvinnolobby på 700 000 kronor vardera. Det lägsta organisationsbidraget var på 100 000 kronor och gick till Sverigefinskt forum.

Feministiskt Initiativ fick etableringsbidrag under villkoret att de inte har för avsikt att ställa upp i allmänna val. Gör de det så måste stödet betalas tillbaka då bidraget inte ges till

---

⁴⁵ Information om verksamhetsbidrag, Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt s. 3 (2008-05-27, 11:15).

⁴⁶ Se bilaga 3.

politiska partier enligt förordningen om statsbidrag för kvinnors organisering med dess definition av politiskt parti:

”Med politiska partier avses partier som är representerade i riksdagen samt föreningar eller sammanslutningar av väljare som avser att under särskild beteckning ställa upp i allmänt val.”⁴⁷

Alla organisationer som ansöker om bidrag måste också svara på frågan om de har för avsikt att ställa upp i allmänna val. Totalt uppgick det statliga stödet till kvinnors organisering 2008 till 1 804 000 kr i etableringsbidrag och 12 357 000 i organisationsbidrag.

Det förvånade mig att ROKS (Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige) inte fanns med på bidragslistan då mäns våld mot kvinnor borde ha ett riksintresse.

Jag kontaktade ROKS som säger att de mottar sitt statliga stöd från Socialstyrelsen varje år och därför har inte bidraget till kvinnors organisering varit viktigt för deras verksamhet. De har dock sökt bidrag tidigare och fått avslag utifrån att kravet på riksintresse inte har uppfyllts⁴⁸.

5.5 VILKA ÄR KVINNOORGANISATIONERNAS ERFARENHETER AV STATS BIDRAG?

5.5.1 Haro mammorna

Haro mammorna är en kvinnosammanslutning som bildades 2006 ur moderorganisationen HARO Valfrihet, Jämställdhet och Föräldraskap som grundades 1981. Haro mammorna har sitt säte i Ödåkra och är en landsorts organisation men har distrikt över hela Sverige vilket svarar mot kravet på att organisationen ska ha ett riksintresse.

Det finns idag 300 medlemmar varav 100 % är kvinnor vilket uppfyller syftet med bidraget att andelen kvinnliga medlemmar i organisationen ska vara i majoritet. Syftet med Haro mammorna är att utföra Haro s jämställdhetsarbete där mödraskapet är kärnan i jämställdhetsarbetet. Trots att det är kvinnor som föder, bär och ammar barnet så anses inte mödraskapet som viktigt idag menar Haro mammorna. Första tiden bör vara vigd åt mamman som en symbios mellan mor och barn. Pappan kan finnas där som ett stöd för att sen dela föräldraledigheten med kvinnan om båda parterna så önskar. Haro mammorna förespråkar en större valfrihet när det gäller omsorg om barn och att den på olika sätt bör stödjas och möjliggöras av vårt samhälle. Kvinnor som idag väljer att själva sköta barnomsorgen istället för att ta hjälp av offentlig barnomsorg förlorar allt socialt skydd då de valt en politiskt inkorrekt livsstil. Haro mammorna ska därför arbeta för att stärka dessa kvinnors ställning. Enligt kriteriet om utåtriktat arbete så arbetar Haro mammorna efter FN s barnkonvention samt Platform for Action som antagits av de flesta av FN s medlemsstater däribland Sverige. Platform for action är en agenda som antogs vid FN s kvinnokonferens i Nairobi 1990 och som ska verka för att stärka kvinnor. Haro mammorna är också med i nätverk via Svensk kvinnolobby men på grund av tidsmässiga och ekonomiska begränsningar så träffar de inte

⁴⁷ http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/aktuellt.htm#FI (2008-06-03 14:18)

⁴⁸ Mejlkontakt med ROKS (2008-04-30)

andra organisationer så ofta som de skulle vilja. De samarbetar också med en europeisk paraplyorganisation, FEFAF (European Federation of Unpaid Parents and Carers at Home) och har också som mål att få konsultativ status i FN organet ECOSOC (Economic and social Council) som arbetar för att underlätta internationellt samarbete och problemlösande i ekonomiska och sociala frågor. Föreningar som får konsultativ status I ECOSOC kan skicka representanter till viktiga internationella möten. Man samarbetar också med de övriga nordiska länderna. Den mesta aktiviteten i Sverige föregår dock i Stockholm och där finns av geografiska skäl inte deras medlemmar och representanter.

Ett centralt villkor för att få statligt stöd är att organisationen ska ha en demokratisk uppbyggnad och Haro mammorna har antagit stadgar samt har en vald styrelse.

Organisationen säger att deras syn på bidrag är positiv i de fall där det används på rätt sätt det vill säga att det leder till utveckling och organisering av kvinnor samt möjliggör för dem att arbeta efter sina visioner och målsättningar. Haromammorna fick etableringsbidrag på 100 000 kronor för 2008 och säger att bidraget förenklar organisationens arbete samtidigt som det leder till en striktare planering och ett administrativt merarbete. Vid beviljande av bidrag tas hänsyn till om organisationen får andra statsbidrag och på den frågan har Haro mammorna angett att de inte mottar annat statligt stöd. Informanten menar att organisationen kan överleva utan det statliga bidraget men att bidraget ger fler möjligheter att marknadsföra sig då det blir ekonomiskt möjligt att delta på konferenser och seminarier.

Kvinnosammanlutningen Haro mammorna har inte fått något avslag på bidrag men bildades 2006 efter att moderorganisationen Haro som hade haft stöd i 18 år fick avslag då Delegationen för fördelning av statsbidrag tillsattes 2006. Motiveringen till avslaget var att Haro hade för många män i organisationen för att få räknas som en kvinnoorganisation. Problemet enligt Haro är att deras könsfördelning inte är jämn då moderorganisationen har en stor del manliga medlemmar. Man menar att det naturligt blivit så då många familjer är medlemmar men många hemmapappor och ensamstående män är också medlemmar. Man menar att kraven på bidrag i viss mån snarare förstör deras organiserande än att främja det.

Då man ansöker om bidrag står det att enligt förordningen så kan avslag på bidrag inte överklagas men Haro JO anmälde ändå Delegationen för fördelning av statsbidrag då man ansåg att reglerna för kvinnor i majoritet ändrats under pågående ansökningsperiod.

De fick avslag på JO anmälan med motiveringen att reglerna får ändras och de har sen inte haft ork att gå vidare och nu är det meningslöst då Delegationen för fördelning av statsbidrag är nedlagd. Min informant säger att hon tror att ändringen av antal kvinnor i absolut majoritet har påverkat andra organisationer också eftersom det verkar som de som beviljar bidrag tror att män styr verksamheten och därför ska andelen kvinnor höjas.

Organisationen anser idag att avslaget ändå har gett dem en enorm lust att visa att deras organisation klarar oavsett vad som krävs av dem och det har lett till ökad handlingskraft. Trots avslag så säger man att syftet för verksamheten aldrig har ändrats men att med Haromammorna har de riktat in sig mer på jämställdhetsarbetet.

”Det var en tjänsteman på delegationen som föreslog att vi skulle bilda en kvinnosammanslutning som då blev HARO mammorna. Hon har varit ärlig och vi har fått goda råd.”⁴⁹

---

⁴⁹ Telefonintervju, Haro mammorna (2008-05-13)

Haro mammorna fick dock i år 2008 bara halva den summa som de hade sökt etableringsbidrag för, 100 000 istället för 200 000 kronor. Motiveringen till halva bidraget var att det inte tillräckligt tydligt gick att skilja kvinnosammanslutningens verksamhet från Haros. Det menar organisationen beror på att det är kvinnor som är aktiva inom båda organisationerna och enligt gällande regler så är det inget som motsätter det. Det finns dock tre män i styrelsen eftersom de inte ser skillnad i mäns och kvinnors engagemang utan har välkomnat de män som vill vara med. En av dem har dessutom varit med otroligt länge, med något avbrott. De ser dock en problematik i att de bildat en kvinnosammanslutning som kolliderar med kraven för statligt bidrag till kvinnors organisering. Tanken med en kvinnosammanslutning är ju att den ska främja att kvinnor kan arbeta med egna frågor.

Haro mammorna anser att samarbete med män är nödvändigt för att uppnå jämställdhet. Man ser sig inte i första hand som feminister utan säger att man sätter barnens behov först. Man ser också på ordet feminism som ett ord med negativa associationer. Därför benämner sig informanten hellre som humanist även om hon säger att medlemmarna i organisationen i realiteten är feminister. I verksamhetsplanen kan man dock finna att en av kvinnosammanslutningens målsättningar är att analysera internationella former av feminism för att komplettera svensk jämställdhets- och familjepolitisk debatt. Informanten kommer in på att de ofta får negativa kommentarer om sitt arbete från andra organisationer, bland annat har representanter från Feministiskt Initiativ sagt att de är bakåtsträvande och gammaldags och därför förstör för andra kvinnor då de arbetar för att kvinnor(och män) som är hemma med barnen ska komma ur den sociala och ekonomiska diskriminering som de hamnar igenom att välja bort kommunal barnomsorg.

Feministiskt Initiativ håller med oss om att barnen är viktiga säger informanten, men medan de anser att jämställdheten går före så betonar Haro mammorna föräldraansvaret och vikten av att uppfostra barnen med omsorg då barnen är vi.

”Vi skrev efter en konferens i England där vi deltog en artikel i Daily news där vi sa att Sverige inte är bäst på jämställdhet utan snarare ska ses som ett varnande exempel där jämställdhet går före barnen. På en konferens i New York träffade vi Nyamko Sabuni som faktiskt hade läst vår artikel men tyckte att vi gick på väl hårt. För oss visar det att vi kan påverka och gör det⁵⁰.”

Informanten är förvånad över att Feministiskt Initiativ fick etableringsbidrag från Ungdomsstyrelsen.

”Vi tror att vissa handläggare inte bara har varit tjänstemän utan också politiskt aktiva och upplever att de favoriserar vissa organisationer framför andra. Svårt att säga vilka som favoriserar men exempelvis är det ju så att FI har fått medel fast de har varit ett politiskt parti o ses fortfarande som det.⁵¹”

---

⁵⁰ Telefonintervju Haro mammorna (2008-05-13)

⁵¹ Telefonintervju Haro mammorna (2008-05-13)

5.5.2 Kvinnor för fred

Verksamhetens syfte var vid starten 1978 att skapa en organisation som skulle arbeta för fred på kvinnors villkor och för kvinnors medverkan vid konfliktförebyggande, konfliktlösning utan våld och freduppbyggande, mänskliga rättigheter för barn, kvinnor och män, stopp för kärnvapen och kärnvapenprov, omställning från militär verksamhet till civil och stopp för vapenproduktion och vapenexport. Organisationen har i dag 550 medlemmar inklusive stödmedlemmar varav en klar majoritet är kvinnor. Men inom organisationen välkomnar man samarbete med män och har fem-sex betalande manliga medlemmar, några stödmedlemmar och ett tiotal manliga familjemedlemmar. Män kan dock inte sitta i styrelsen. Man samarbetar annars mycket med män inom sina samarbetsorganisationer och nätverk.

Då syftet med det statliga stödet till kvinnors organisering betonar att kvinnor ska vara en majoritet av medlemmarna kan just stödmedlemskap vara ett alternativ för organisationer som inkluderar många män.⁵²

Organisationens huvudkontor finns i Stockholm men kravet på riksintresse uppfylls då organisationen har kontaktkvinnor på 19 orter som fungerar som kontakt mellan allmänheten och som en länk till Riksorganisationen i Stockholm. Det finns också i allmänhet en kontaktkvinna på de orter där organisationen inte har någon lokalavdelning och de fungerar då som mottagare och spridare av information.

Kvinnor för freds verksamhet syftar till att stärka kvinnans ställning i samhället på många sätt. De samarbetar med operation 1325 som är en paraplyorganisation för Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, unifem, eukemeniska kvinnor, invandrarkvinnors riksorganisation. Resolutionen 1325 antogs av FN:s säkerhetsråd år 2000 och är unik i sitt slag. För första gången har ett stort antal länder tagit ställning för att involvera kvinnor som aktörer i arbetet för fred och säkerhet. Resolutionen är ett resultat av frivilligorganisationers framgångsrika påverkansarbete och flera decenniers arbete för jämställdhet. Organisationen samarbetar också med Palestinagrupperna, är en del av nätverket för kärnvapenedrustning samt arbetar mot hedersrelaterat våld genom glöm aldrig Pela o Fadime samt nätverket mot hedersrelaterat våld

Vad gäller bidragskravet på organisationens demokratiska uppbyggnad så är Kvinnor för fred är den enda organisationen i min studie som förespråkar en platt organisations modell det vill säga utan vald ordförande och så här kommenterar de det:

”Vi var emot den bundna organisationsformen som många även kvinnoorganisationer fanns i. På 1970-talet fanns idéer, som i grupp 8 att alla skulle bestämma lika. Det har varit svårt ibland men det har vi lyckats hålla. Byråkrati försvårar lite, med krav som ställs på stadgar och målsättning har vi fått utarbeta det och vi samarbetar nu mer med lokalgrupperna.”⁵³

I stället finns en organisationssekreterare som sköter det löpande administrativa och redaktionella arbetet med medlemstidningen. Informanten säger att det aldrig har varit något problem att lokalgrupperna arbetar självständigt, det har gått bra i de 30 år som organisationen har funnits. Men myndigheter saknar ofta kunskap om vad de gör. Min informant upplever det

---

⁵² [http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/PDF/Gamla % 20pdf_er/Anteckningarna.pdf](http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/PDF/Gamla%20pdf_er/Anteckningarna.pdf) (2008-06-03, 14:24)

⁵³ Telefonintervju, Kvinnor för fred (2008-05-14)

som olustigt de gånger hon kallas ordförande, men måste hon ha en titel så får det bli organisationssekreterare.

I år är det tredje året som organisationen får statligt stöd och man beviljades ett organisationsbidrag på 300 000 kronor, 80 000 kronor mindre än man ansökt om vilket har inneburit att man måste skära ner på administrativa kostnader. Organisationen har i sin ansökan angett att de fått stöd också från Folke Bernadotte akademien. Det stödet har främst bekostat medlemstidningen.

Det statliga stödet har för organisationen inneburit en förbättring av tekniska hjälpmedel samt att man nu har tillgång till egen kontorslokal. Man kan också driva ett utbildningsprojekt i irakiska Kurdistan tack vare det statliga stödet. Under alla de år som organisationen inte fick bidrag har min informant som varit med från starten på 1970-talet tidvis haft kontor och lager hemma i sin bostad. Jag frågade henne om arbetsbelastningen aldrig har känts för tung men det nekar hon till eftersom det alltid har varit fredsfrågan som hon har brunnit för.

Däremot så kändes det som en rättvisefråga när statsbidraget till kvinnors organisering inrättades i början av 1980-talet säger hon eftersom idrotten och andra organisationer fick pengar men kvinnoorganisationerna då inte fick några medel alls.

Kvinnor för fred har fått avslag på bidragsansökan ett flertal gånger men någon förklaring eller tydlig motivering har aldrig uttalats trots att de alltid har frågat efter motiveringen till avslaget. Informanten resonerar om möjliga anledningar till avslagen:

”Det har varit brukligt att den referensgrupp som granskar och sedan avgör vem eller vilka som skall få bidrag ofta har politisk bakgrund och då har vi misstänkt att det kanske har berott på att vi oförskyllt har klassats som att vara partipolitiskt influerade⁵⁴”.

I år fick Kvinnor för fred alltså mindre anslag än man hade budgeterat för men 2007 fick organisationen istället 50 000 kronor mer än man hade ansökt om på inrådan av Delegationen för fördelning av statsbidrag som gjorde dem uppmärksamma på att mer pengar fanns att söka. Inom Kvinnor för fred säger man sig redan från begynnelsen på 1970-talet ha haft en kluven inställning till statliga bidrag då de såg en fara i att det kunde medföra en viss statlig styrning. De säger sig dock inte ha upplevt någon direkt styrning vilket kan bero på att Kvinnor för fred inte har låtit sig styras men också på vilken inställning de olika medlemmarna i referensgruppen har haft:

”Hur styrningen kan komma till uttryck är svårt att veta då de som granskar ansökningarna och bedömer vem/eller vilka som skall få bidrag varit personer från olika politiska partier med personliga inställningar till de sökande organisationerna.”⁵⁵

Informanten tror att många inom Kvinnor för fred nog är feminister men de benämner sig som organisation inte som feministiska då fredsfrågan går först. Men de är mycket inspirerade av föregångarna inom kvinno- och freds rörelsen som Fogelstadsgruppen och så av Berit Ås som de har publicerat en bok om. Berit Ås var den första kvinnliga partiledaren i Norge, är professor i socialpsykologi och blev internationellt känd med sin teori om härskartekniker.⁵⁶

---

⁵⁴ Mejlintervju Kvinnor för fred (2008-05-09)

⁵⁵ Mejlintervju Kvinnor för fred (2008-05-09)

⁵⁶ Kvinnor för freds medlemstidning nr 122 4/07 s 16.

5.5.3 Föreningen Tealogerna

Föreningens syfte är att på olika sätt sprida kunskaper om Tealogi - om de kvinnliga gudsbilderna för att bryta med den manliga teologiläran som har ignorerat kvinnorna.

Kunskap sprids med hjälp av föredrag, seminarier, utställningar och i studiegrupper. Föreningen vill uppmärksamma kvinnors undanskymda historia och bryta den dominans som den rådande manliga gudsbilden har för att därigenom stärka kvinnors ställning i samhället. Alla kvinnor som är intresserade av sin gömda och förnekade historia och anser att det är viktigt att allt fler lär känna den och dessutom att någonting mänskligt nytt måste komma fram är välkomna som medlemmar.

Föreningen kom till 1996 som en utveckling av Upprörelsen med de tre "Upp" på sitt program – Uppdaga, Upprätta, bygga Upp då denna rörelse behövde en fastare form.

Innan föreningen bildades hade Gudinnedagarna som hade anordnats under åren 1991-1995 på Alla Kvinnors Hus i Stockholm fått stor uppmärksamhet. Föreningens första manifestation hade ägt rum redan 1989, då en stor grupp kvinnor förde fram krav om att i nyöversättningen av Bibeln år 2000 skulle införas ett bibelförord som förklarade bakgrunden till den kärlekslösa kvinnoosyn som genomsyrar stora delar av Den heliga Skrift. Detta krav skrevs ner på ett plakat som spikades upp på Storkyrkans port i Stockholm.

Organisationen möter kravet på demokratisk organisationsuppbyggnad med en vald styrelse men påpekar att deras grundare Birgitta Onsell var den första i Sverige som påtalade att det funnits andra sätt att organisera samhällen än efter den hierarkiska, mansdominerade modellen. Man säger sig ha en positiv syn på det statliga stödet till kvinnors organisering trots att man i år fick avslag på organisationsbidrag vilket har medfört att föreningen har haft det svårt att vidareutveckla organisationen. Det lämnades inte någon motivering till avslaget.

Föreningen Tealogerna har tidigare fått verksamhetsbidrag men kan inte med hjälp av det bedriva någon kontinuerlig verksamhet eller utveckling av organisationen eftersom det inte går att få pengar för liknade projekt två år i rad. Det innebär att en utställning som de tidigare har visat i Stockholm inte kan sättas upp på andra platser i Sverige i år eftersom det saknas pengar. Verksamhetsbidragets största nackdel är just det att det inte ger kontinuitet ansåg de kvinnoorganisationer som deltog vid ett dialogseminarium mellan kvinnoorganisationer och delegationen förra året. Man sa också att det idag söks för många verksamhetsbidrag och att en större del, 70-80 % av bidragspengarna borde gå till etablerings- och organisationsbidragen då det är dessa bidrag som kan ge organisationerna långsiktighet. Man efterfrågade också en prioritering bland de projekt som man beviljar bidrag för.

Föreningen Tealogerna ser sig som en ren kvinnoorganisation men män som ivrar för Tealogernas idé är välkomna som bidragsgivare. Till skillnad från Haro mammorna och Kvinnor för fred så är Föreningen Tealogerna en uttalat feministisk organisation

5.5.4 DEA FÖRENINGEN FÖR KVINNOMUSEER

Syftet med organisationen är att driva på att ett kvinnohistoriskt museum kommer till stånd i Sverige. Organisationen grundades 1994 i Stockholm och har en demokratisk uppbyggnad med tydliga stadgar⁵⁷. Dea föreningen fick i år organisationsbidrag på 250 000 kronor och har haft statligt stöd sen 2006. Informanten säger att föreningen ser mycket positivt på statens bidrag till kvinnoorganisationer av följande anledning:

”Utan annat än medlemsavgifter kan vi inte uppnå någonting. Pengar behövs för att kunna bedriva verksamhet i form av föreläsningar, seminarier och konferenser. Pengar behövs också till marknadsföring och för att kunna ha lokal som vi för vår del delar med en annan organisation. Vi behöver också teknisk utrustning i form av datorer etcetera, något vi saknade helt innan vi fick det statliga bidraget”⁵⁸.

Organisationen anser inte heller att bidragsreglerna för det statliga stödet styr hur de formulerar syftet för verksamheten. Syftet är klart och tydligt, att skapa ett museum som visar kvinnornas bidrag till kulturen. Dess syfte är, att i enlighet med beslut fattat av FN s Kvinnokonferens i Nairobi 1990, verka för synliggörandet av kvinnors glömda historia och förbigångna kultur.

Föreningen har tidigare fått avslag på ansökan om verksamhetsbidrag utan motivering och det har de inte varit nöjda med. Trots tidigare avslag så ser organisationen ändå främst en möjlighet i och med det statliga stödet. Frågan om statsbidraget är en möjlighet eller rättighet diskuterades också vid Delegationens dialogseminarium och utfallet av diskussionen vara att bidraget ger kvinnor en möjlighet att kräva sina rättigheter.

Liksom Föreningen Tealogerna så ser sig Dea föreningen som en ren kvinnoorganisation som har sin grund i feminismen utan att vara närmare preciserad till någon särskild feministisk inriktning. Med verksamhetsmålet att skapa ett museum som synliggör kvinnornas bidrag till konsten och kulturen vill man uppvärdera det kvinnliga och stärka kvinnors ställning.

Genom att det kvinnliga uppvärderas kan unga kvinnor idag också lära sig att känna stolthet över att de är kvinnor. Jag har inte fått någon uppgift på hur många medlemmar som föreningen har idag.

---

⁵⁷ <http://www.dea-kvinnomuseer.nu/> (2008-06-03, 14:41)

⁵⁸ Mejlintervju Dea-föreningen (2008-05-15)

5.6 Delegationen för fördelning av statsbidrags kommentarer

Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt var en kommitté som utsågs av regeringen och började verka som statlig förvaltningsmyndighet när det statliga stödet till kvinnors organisering 2006 ersatte bidrag till kvinnors centrala verksamhet som hade funnits sen 1982.

Delegationen delade också ut Jämställdhetsbidrag enligt förordningen om statsbidrag till jämställdhetsprojekt SFS 2006:390 där bidrag också kan sökas av rena mansorganisationer som arbetar för jämställdhet. Pengar för jämställdhetsprojekt har ett regelverk som är helt skilt från förordningen SFS 2005: 1089 som reglerar reglerna för statsbidrag till kvinnors organisering.

Delegationens ordförande var Gerd Engman som är känd socialdemokrat och kommittén hade sju ledamöter. Ordförande och ledamöter hade erfarenhet av frågor som rör kvinnors organisering, föreningslivets villkor och av jämställdhetsfrågor inom sina ordinarie verksamheter och på sin fritid. Ledamöterna bestod av representanter från Sveriges kommuner och landsting, Integrationsverket, Forum syd, en jurist hos jämställdhetsombudsmannen, författare och föreläsare i jämställdhetsfrågor, Socialstyrelsen och ABF. Då Delegationen för fördelning av statsbidrag upphörde och arbetet togs över av Ungdomsstyrelsen 2008 flyttade två av delegationssekreterarna med och arbetar idag som handläggare av bidraget hos Ungdomsstyrelsen.⁵⁹ För att fördjupa mig i den misstänksamhet om hur Delegationen för fördelning av statsbidrag beslutade om vilka organisationer som skulle få bidrag som framkommit i studien, kontaktade jag Delegationen för fördelning av statsbidrags före detta kanslichef. Organisationerna har inte haft några kommentarer till nuvarande handläggning på Ungdomsstyrelsen och när jag bad handläggare på Ungdomsstyrelsen att kommentera så hänvisade de till Delegationen för fördelning av statsbidrags kommentarer. Ungdomsstyrelsen tillsattes också först i år 2008 och är därför en relativt ny instans som organisationerna ännu saknar erfarenhet av är min bedömning. Jag bad den före detta medarbetaren på Delegationen för fördelning av statsbidrag att kommentera det som Haro mammorna framför och som också framkommer ur Kvinnor för freds erfarenheter av bidrag. Båda organisationerna anser att de anställda under en period varit politiskt tillsatta och därför inte agerat enbart som tjänstemän utan haft en personlig inställning till de sökande organisationerna.

Delegationen för fördelning av statsbidrags representant säger att Delegationen för fördelning av statsbidrag var politiskt tillsatt i den bemärkelsen att den var tillsatt av regeringen.

Men däremot fanns ingen tydlig partipolitisk profil på dess arbete. Även om regeringens övergripande syfte med bidraget naturligtvis var politiskt så var det ett övergripande syfte med bred politisk acceptans. Alla ledamöter valdes för att representera den bredd och kompetens som skulle ha relevans för bidragsgivningen. I den bemärkelsen så understryker

---

⁵⁹ http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/delegationen.htm (2008-06-03, 14:27)

Delegationen för fördelning av statsbidrags representant att den erfarenhet av frågor som rör kvinnors organisering och föreningslivets villkor som fanns inom Delegationen för fördelning av statsbidrag var till stor nytta i dess arbete. Det är därför sorgligt om det finns organisationer som upplever att de blivit utsatta för politisk behandling. Det som styrde arbetet var förordningen om bidrag för kvinnors organisering menar hon.

Förordningen för statligt stöd till kvinnoorganisationer SFS 2005: 1089 skrevs också om av den nuvarande regeringen i samband med att Ungdomsstyrelsen skulle ta över som ansvarig myndighet. Man valde att behålla bidragets syfte, men kriteriet för en kvinnoorganisation preciserades till en organisation med 80 procent kvinnliga medlemmar. Just kriteriet för antal kvinnor i organisationen är något som Haro haft problem med. Organisationen sa i undersökningen att anledningen till att de fick avslag 2006 var att de hade för många män som medlemmar för att räknas som kvinnoorganisation. Delegationen för fördelning av statsbidrags kommentar till det är att det är förståeligt att det blir en balansgång för organisationen att inkludera det höga antalet män i verksamheten samtidigt som de ska möta bidragskrav på kvinnor i majoritet.

Informanten uttalar sig så här med hänsyn till förhållandet mellan stat och organisationer:

”Till syvende och sist får vi aldrig bortse från att statsbidrag till ideella organisationer aldrig är helt villkorlösa. Inte ens organisationsbidrag som ges till organisationerna för att stödja deras rätt att existera och möjlighet att ge sina medlemmar röst i samhället. Det finns alltid ett övergripande syfte med bidraget och ett krav till bidragsgivande myndighet att analysera i vilken utsträckning bidragsgivningen har medverkat till att syftet med bidraget uppfylls”⁶⁰.

Vid dialogseminariet som Delegationen för fördelning av statsbidrag anordnade 2007 så var en av diskussionsfrågorna där hur Delegationen för fördelning av statsbidrag skulle kunna kontrollera att kvinnoorganisationerna uppfyllde syftet med bidraget, att stärka kvinnors ställning i samhället. Utfallet blev att det kunde kontrolleras direkt genom att organisationerna skulle skriva in det i sina stadgar men att besök från Delegationen för fördelning av statsbidrag också skulle kunna vara en möjlig strategi. Andra menade det som jag tidigare diskuterat i relation till min forskningsfråga om varför kvinnor organiserar sig, att kvinnors organiseringisiguppfyllersyftetmedbidraget.

---

⁶⁰ Mejlkontakt, F d kanslichef på Delegationens kansli (2008-05-19)

6. ANALYS & AVSLUTANDE DISKUSSION

Uppsatsens syfte har varit att undersöka **hur svenska kvinnoorganisationer ser på betydelsen av statligt bidrag**. Min uppsats har därmed placerat sig i den forskningsdebatt om staten som hjälpare eller stjälpare som Rönnblom tar upp i sin studie av kvinnors organisering i glesbygd. Resultaten från min uppsats rör dock riksorganisationer med säte i stadsområden företrädesvis Stockholm. Endast en organisation i min studie ses som en landsbygdsorganisation då den har flest medlemmar på landsbygden även om verksamhet bedrivs i många distrikt över hela landet.

I uppsatsen har jag ställt två forskningsfrågor som har diskuterats och besvarats i uppsatsen. Jag kommer nu att diskutera mina resultat utifrån de frågor som jag har ställt. Min första forskningsfråga om varför kvinnor organiserar sig har besvarats teoretiskt.

Syftet med det statliga stödet till kvinnors organisering är att kvinnor ska delta i den demokratiska processen men samtidigt så synliggör detta syfte att kvinnor idag inte kan delta på samma villkor som män. Därför har det statliga stödet till kvinnors organisering också ett övergripande syfte som jag ser det, att lösa ett demokrati problem. Men demokrati problemet är i förlängningen ett symptom på ett ojämlikt samhälle. Uppsatsens feministiska perspektiv visar att relationen mellan stat och organisationer är mer komplex än den beroendeställning som organisationer utvecklat gentemot staten genom bidrag. Jag har utifrån tidigare forskning visat att det går att studera kvinnors organisering som en strategi för att komma ur en underordning som kvinnor befinner sig i. Underordningen är det patriarkala system som osynliggör de ojämlika villkor som råder mellan könen och som är orsaken till att stödet för kvinnors organisering överhuvudtaget finns. Om inte kvinnor fanns som politisk kategori skulle inte kvinnor behöva särorganisera sig. Men genom att kvinnor som vill förändra det patriarkala samhället organiserar sig kollektivt där samvaron med andra kvinnor verkar medvetandehöjande inser de att de har gemensamma frågor att driva. Frågor som den etablerade politiken inte prioriterar tillräckligt högt. Kvinnor organiserar sig för att samhället är patriarkalt och detta betyder i förlängningen att detta system omfattar hela det offentliga samhället med staten och dess institutioner men också det privata. Därför har det varit problematiskt att staten i sitt syfte med statsbidrag inte har gjort en koppling till kön som en grund för organisering. Att kön spelar roll för hur kvinnor väljer att organisera sig blir tydligt med ett feministiskt perspektiv.

Den andra forskningsfrågan som är vilka är kvinnoorganisationernas erfarenheter av statsbidrag, har presenterats i empiriavsnittet.

För att som kvinnoorganisation få statligt stöd finns en del kriterier att uppfylla och jag har i min undersökning i korthet återgett dess samt visat på vilka kvinnoorganisationer som får bidrag respektive inte får bidrag utifrån de kriterier som finns. Jag har också visat på de tre syften som finns med det statliga stödet.

De bidragskrav som har visat sig vara mest problematiska för mina organisationer att uppfylla har varit kravet på kvinnor i absolut majoritet när det gäller Haro mammorna samt att skilja kvinnosammanslutningens verksamhet från moderorganisationens. Kvinnor i absolut majoritet har varit ett problem för Haro som av tradition har många män i organisationen.

För dem blir det en sorts balansgång att ha med männen som ofta är medlemmar ur samma familj som kvinnorna då bidragsreglerna inte tillåter för många män i en kvinnoorganisation. Haro mammorna är annars en organisation som jag tycker exemplifierar begreppet det privata är politiskt genom den familjepolitik som organisationen driver. Men det är en slags omvänd ordning då de förespråkar att de kvinnor (och män) som vill klara barnomsorgen själva ska flytta det offentliga in till det privata där barnomsorgen blir en angelägenhet som bara angår den enskilda familjen istället för att vara en offentlig instans. Det var bland annat barnomsorgen som gjorde det möjligt för kvinnorna att lämna den privata sfären för att genom lönearbete få tillträde till det offentliga då välfärds Sverige växte fram och kvinnorna också behövdes.

Genom att moderorganisationen Haro fick avslag på bidrag för att antalet kvinnor inte var i majoritet så bildades Haro mammorna. Det ser jag som en direkt omorganisering av verksamhet för att möta bidragsregler. Trots att den nya kvinnoorganisationen har enbart kvinnor som medlemmar så har den mött ifrågasättande som menar att det är svårt att skilja kvinnoorganisationens verksamhet från moderorganisationens. Istället för att få avslag så fick Haro mammorna i år bara halva bidraget. Det föranleder mig att ställa frågan om vad som kommer att hända med kvinnoorganisationens verksamhet nästa år om de inte lyckas profilera sin jämställdhetspolitik tillräckligt starkt för att stå ut från Haro s familjepolitik.

När det gäller Kvinnor för fred har de inte fått några motiveringar till tidigare avslag och därför är det svårt att diskutera kriterier för avslag. Inom organisationen finns en uppfattning att de ibland oförskyllt klassats som att vara partipolitiskt influerade, men om det har varit en grund för avslag finns det inga belegg för. Organisationen för också ett resonemang om att Delegationen för fördelning av statsbidrag tenderade att favorisera vissa organisationer framför andra dess medlemmar hade personliga preferenser. Deras resonemang underbygger där samma tankegångar som jag har funnit hos Haro mammorna. Haro mammorna menar bland annat att det är märkligt att Feministiskt Initiativ beviljades etableringsbidrag med dubbelt så mycket som deras organisation trots att de har varit och fortfarande i viss mån ses som ett politiskt parti.

Men det verkar också vara andra oenigheter som ligger till grund för missnöjet med Feministiskt Initiativs anslag och detta missnöje finner jag vara de olika feministiska inriktningar som de två organisationerna har. Jag är en smula överraskad över att höra att Haro mammorna fått kritik från Feministiskt Initiativ för att deras familjepolitiska hållning skulle vara hotande såtillvida att den förstör för andra kvinnor. Vad gäller den feministiska inriktningen på organisationernas verksamhet så har jag bland materialet funnit två organisationer som motsätter sig en feministisk beteckning i alla fall formellt medan två andra utan omsvep säger sig ha en feministisk grund. Det är Dea föreningen och Föreningen Teologerna som betecknar sig som feministiska organisationer genom att de vill upphöja det kvinnliga. Dessa båda organisationer ägnar sig åt aktivt medvetandehöjande anser jag på olika sätt. Dea föreningen arbetar för ett konkret mål där ett museum ska visa upp kvinnornas bidrag till kulturen och genom att synliggöra kvinnors insatser så ska andra kvinnor känna stolthet över det kvinnliga. Föreningen Teologerna har ett mer diffust mål med sin verksamhet då de vill synliggöra den kvinnliga sidan av teologin eller som de säger teologin.

Deras aktion där krav på att ändra förordet i Bibeln till kvinnors fördel känns dock som radikal feministisk praktik där man tar avstånd från en manlig norm för att istället skapa sitt egna alternativ, sin egen form.

Haro mammorna uppvärderar det traditionella kvinnliga såsom mödrskapet och det obetalda hemarbetet. Kvinnor som idag väljer bort offentlig barnomsorg för att sköta det hemma blir idag isolerade och får en känsla av att de hamnat utanför samhället som idag bara premierar en livsstil. För dessa kvinnor ska Haro mammorna verka för att uppvärdera deras val. Det är intressant att de trots sina tydligt feministiska ansatser för verksamheten inte benämner sig som feminister. Under den uppföljande intervjun framkom det att anledningen till att de inte öppet statuerar sig som feminister är den negativt laddade innebörd som ordet feminism har i Sverige idag. Jag anser det ändå anmärkningsvärt att en organisation som säger sig möta kritik för att den genom att förespråka traditionella värden på olika håll anses vara annorlunda och konstig väljer att ta avstånd från feminism på grund av att det skulle möta negativa reaktioner. Det är också intressant att de med sin internationella verksamhet avser att analysera internationella feministiska riktningar för att komplettera den jämställdhets och familjepolitiska debatten i Sverige när de inte benämner sig som feminister. Det verkar mig annars som att Haro mammorna på många sätt är en radikal organisation som inte räds kritik från samhället. Tillvägagångssättet att inte statuera en feministisk grund för verksamheten avspeglas också hos Kvinnor för fred som trots att de inte har mött negativ kritik för sin verksamhet på samma sätt som Haro mammorna inte heller önskar att kalla sig feminister. Däremot tar de genom sitt engagemang mot hedersrelaterat våld ändå ställning mot ett patriarkalt förtryck anser jag. Jag vill här anknyta till ett resonemang som jag har funnit hos Valerie Bryson. Problemet är ofta säger Bryson att kritiken mot feminismen grundats på en felaktig uppfattning om patriarkatet som något som utmålar alla enskilda män som förtryckare. Det är ett strukturellt system och som sådant gör det män som grupp ansvariga för kvinnors underordning ja men det är inte statistiskt och därmed inte heller inbäddat i mannens biologiska väsen.

Alla organisationerna säger sig vara missnöjda med att ha fått avslag men Haro har verkligen tydligtgjort att de är missnöjda med det resonemang som Delegationen för fördelning av statsbidrag har fört vid bidragsförfarandet. Det visar inte minst den JO anmälan som Haro gjorde 2006.

Dea föreningen och Föreningen Tealogerna säger sig inte heller ha fått motiv till sina avslag. Det enda jag kan veta med säkerhet är att Föreningen Tealogerna i år fick avslag på grund av att verksamheten inte ansågs möta kravet på riksintresse efter uppgift från Ungdomsstyrelsen. Föreningen Tealogerna kommenterar de negativa effekterna av det uteblivna bidraget. Det har medfört säger de att eftersom deras utställning inte kan visas igen i år så försvårar det för dem att sprida kunskap om organisationens verksamhet till allmänheten.

Utifrån tidigare forskning på området kvinnors organisering har jag berört förhållandet mellan stat och ideella organisationer i den korporativistiska svenska politiska traditionen och den rädsla för styrning som detta förhållande har skapat. Jag har frågat samtliga organisationer om kriterierna för bidrag har styrt hur de har formulerat sin verksamhet och i ett första skeende så säger all nej men med skilda motiveringar. Kvinnor för fred säger sig att från början ha haft en kluven inställning till bidrag då de trots att det funnits en fara i att staten kan komma att styra. Detta stärker de slutsatser som dragits från tidigare forskning. Vidare så säger organisationen att anledningen till att de inte blivit styrda är för att de inte har låtit sig styras. Dea föreningen tillbakavisar styrning utan att utveckla det mera, likaså Föreningen Tealogerna. Jag har tidigare i uppsatsens metodavsnitt nämnt de bristfälliga svar som jag fått från dessa båda organisationer som ett metodproblem.

Haro mammorna säger först att bidragsreglerna inte har styrts hur de har formulerat verksamheten. Detta finner jag stämna för 2008 i det avseendet att Haro mammorna fick halva bidraget som de hade sökt på grund av att man inte tillräckligt tydligt kunde skilja deras verksamhet från Haro s. Men däremot har bidragsreglerna varit till nackdel för verksamheten i den mån att de bara får halvdelen av de ekonomiska medel som de förväntat sig så det återstår att se om det ifrågasättande man mött på den punkten leder till att Haro mammornas arbete inför nästa års ansökningar har justerats för att bättre passa mot bidragskraven.

Anledningen till att jag finner detta vara möjligt är att kvinnosammanslutningen Haro mammorna grundades som jag ser det som en direkt konsekvens av det avslag som Haro fick 2006. Haro Jo anmälde visserligen Delegationen för fördelning av statsbidrag för att de ändrade reglerna för kvinnor i absolut majoritet under pågående ansökningsprocess men det var handläggare på samma Delegation för fördelning av statsbidrag som hjälpte till att bilda kvinnosammanslutningen.

Här verkar det resonemang som förts från Haro mammorna och Kvinnor för fred om att handläggare ibland handlat politiskt i urvalsprocessen stämma in. Men här verkar detta förmodade politiska agerande snarare ha gynnat Haro s verksamhet då de fått en möjlighet att anpassa sig till de nya bidragsreglerna om kvinnor i majoritet genom att bilda Haro mammorna. Jag ser alltså styrning som ett problem i Haro s fall då det verkar mig närmast som ett cirkelförfarande där avslaget 2006 för Haro först resulterade i att Haro mammorna bildades för att sedan 2008 bara få halva etableringsbidraget med motiveringen att det inte tillräckligt gick att skilja kvinnosammanslutningens verksamhet från Haro s.

Haro menar att deras bildande av en kvinnosammanslutning har medfört en problematik som kolliderar med kraven för statligt bidrag till kvinnors organisering.

Detta verkar mig rimligt om man ser till att syftet med bidraget till kvinnors organisering är att kvinnor ska delta i den demokratiska processen genom att driva sina krav i egna sammanslutningar. Med andra ord, andelen manliga medlemmar i organisationen ska vara begränsad. Här har staten tagit särorganisering även om den ger visst utrymme för samarbete med män som ett av sina kriterier för bidrag till kvinnors organisering. Jag anser att detta syfte stödjer den feministiska medvetandehöjande processen om att kvinnor i ett patriarkalt samhälle måste driva sina krav i särskilda forum för att få gehör för dessa.

Problemet för Haro mammorna är att deras könsfördelning inte är jämn då moderorganisationen har en stor del manliga medlemmar. Haro menar att anledningen till att antalet kvinnor i majoritet nu är 80 % är att det finns en rädsla för att männen i organisationerna skulle komma att styra verksamheten om de tilläts vara för många.

Inom Haro ser man inte mäns medverkan som något problem utan mer som en tillgång och som nödvändigt för att uppnå jämställdhet. Det verkar här som att den kvinnosammanslutning som bildades som jag ser det som en anpassning till bidragsregler efter viss styrning från medarbetare på delegationen till viss del snarare förstör Haro s organisation än att främja den. I Kvinnor för freds fall så förde de resonemanget om att de inte låtit sig styras men frågan är om det förhöjda anslaget 2007 inte är en viss form av politisk behandling det också. Det verkar mig också där som ett slags cirkelresonemang då organisationen först 2007 fick mer pengar än de hade sökt med resultatet att man i år 2008 sökte mer pengar än föregående år men nu fick mindre anslag än förväntat Jag saknar dock ytterligare underlag om andra organisationer också fick erbjudande om att söka mera pengar under 2007 för att kunna uttala

mig i detta fall. Jag vet heller inte om Delegationen för fördelning av statsbidrag medverkat till att bilda fler kvinnoorganisationer än Haros.

Jag har också presenterat en kort sammanställning över de organisationer som fått bidrag för 2008. Organisationerna har fått etablerings- och organisationsbidrag. Gemensamt för organisationerna som fått bidrag är att merparten av dem finns i Stockholm. Därmed är övriga städer samt landsbygden underrepresenterade. Det är en spridning bland organisationernas verksamhet från organisering kring funktionshinder till etnicitet som grund för organisering samt på kristen värdegrund. Inga organisationer som representerar organisering utifrån sexuell läggning finns representerade. Det finns heller inga organisationer som representerar unga flickor eller pensionärer.

Utifrån svaren på forskningsfrågorna som har diskuterat i relation till teori samt empiri bör det nu vara möjligt att säga något om hur svenska kvinnoorganisationer ser på betydelsen av statsbidrag?

Svaret är att alla organisationerna är ense om att det statliga stödet har stor betydelse då det ekonomiska tillskott som ett bidrag innebär möjliggör för dem att delta vid olika seminarier och på olika konferenser. I Kvinnor för freds fall och Haro mammornas så har de möjlighet att ge ut sina medlemstidningar. Kvinnor för fred och Dea föreningen har också haft möjlighet att skaffa lokal och tekniska hjälpmedel. Alla säger dock att deras organisationer överlever utan bidrag men med bidrag har de större möjligheter att sprida verksamhetens budskap.

Ett syfte är att stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar och detta syfte hänger ihop med de två andra. Jag anser att det inte skulle finnas någon grund till att stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar om inte tanken var att organiseringen skulle åstadkomma förändring. Därför vill staten genom sitt andra syfte som är att stimulera möjligheter för kvinnor att bevaka sina rättigheter och driva sina krav genom ekonomiskt bidrag tillgodose det tredje syftet som är att kvinnor får ett ökat deltagande i den demokratiska processen.

Samtliga tre syften verkar mig vara goda intentioner som vill förbättra kvinnors situation genom kollektivt handlande, ett slags medvetandehöjande. Men det som jag ifrågasätter är att om det finns en anledning till att kvinnor behöver särorganisera sig för att driva sina krav i dagens Sverige, hur är det då möjligt för dem att få sina krav uppfyllda i en demokratisk process som inte fungerar. Inrättandet av ett statligt stöd till kvinnors organisering har ju synliggjort att demokratin har allvarliga brister. I mina ögon så vill staten stimulera kvinnors möjligheter att driva sina krav i den patriarkala samhällsordningen men den problematiserar inte varför kvinnor inte får tillräckligt utrymme i demokratin. Jag är av åsikten att kvinnor måste handla för att förändra patriarkala strukturer men hur kan man ändra statens patriarkala strukturer och tankesätt? Jag har inget klart svar men jag anser att om staten utifrån sina syften för stöd till kvinnors organisering borde problematisera kön som en grund för organisering. Om kvinnor ska ha en egen plattform för organisering så borde också kraven på demokratisk uppbyggnad också ändras till att passa den mer platta organisationsform som många kvinnoorganisationer väljer.

Min övergripande slutsats är den att staten genom det ekonomiska stödet till kvinnoorganisationer underlättar för kvinnor att organisera sig och driva krav innanför de patriarkala strukturerna som vårt samhälle ännu består av.

Vad gäller om statens syfte med det statliga stödet främjar eller hindrar den enskilda organisationens organisering har jag dragit olika slutsatser. Utifrån de korta svar jag har fått från Föreningen Tealogerna och Dea föreningen för kvinnomuseer har jag emellertid inte tillräcklig empiri för att kunna dra någon slutsats eller för att kunna se om dessa organisationer har liknande erfarenheter av styrning av bidrag som Kvinnor för fred och Haro har uppvisat. Då dessa föreningar inte har problematiserat de syften som de anser styr statens verksamhet blir det svårt att föra en utförlig diskussion eller att relatera dessa föreningars svar till de två andra organisationernas. Av den anledningen får jag nöja mig med att konstatera att Föreningen tealogerna och Dea föreningen ser det statliga stödet som främjande för deras verksamhet och att det ger dem möjlighet att driva sina krav i ett samhälle med manligt tolkningsföreträde. Med hjälp av ekonomiskt stöd kan de sprida information för att omtolka teologin och kulturen genom att föra blicken från ett androcentristiskt perspektiv till ett kvinnligt perspektiv grundat i kvinnors historia. Jag kan visserligen konstatera att staten direkt har hindrat Föreningen Tealogernas verksamhet under 2008 genom att ge avslag på organisationsbidrag. En synlig konsekvens av det uteblivna organisationsbidraget är att deras utställning nu inte kan visas på andra platser i Sverige än i Stockholm där den visades förra året. Organisationsbidraget skulle därför ha främjat deras verksamhet på ett sätt som projektbidraget inte förmår. Det uteblivna bidraget hindrar Föreningen från att marknadsföra sig och nå ut till övriga Sverige. Därmed kommer de inte närmare att uppfylla bidragskravet på att organisationen ska ha ett riksintresse. Det är nu omöjligt att veta om organisationen kommer att anpassa sin verksamhet efter bidragsreglerna inför nästa års ansökningsprocess. Dea föreningen säger sig vara nöjda med bidraget för 2008 och då de fått organisationsbidrag så främjar staten deras fortsatta arbete med ett kvinnohistoriskt museum. Huruvida staten tidigare genom bidrag främjat eller hindrat organisationens arbete med museet som är dess primära mål framgår inte av min empiri.

I Haro mammornas och i förlängningen Haro s fall är det en komplex bild som framträder.

Bara det att jag studerar Haro mammorna som fått etableringsbidrag 2008 gör att jag liksom handläggarna av bidrag har haft svårt att skilja deras verksamhet från Haro s.

Dels på grund av att min informant liksom de flesta andra kvinnliga medlemmarna är en central aktör inom båda verksamheterna. Min utgångspunkt i 2008 med Haro mammornas syn på bidraget har därför direkt fört mig in på moderorganisationens erfarenheter av bidrag för tidigare år. Det är som sagt en komplex bild som framträder där jag anser att staten både hindrat och främjat deras organisering.

Jag håller med Haro mammorna om att män behövs för att uppnå jämställdhet och för mig betyder det i förlängningen att samhällets patriarkala strukturer endast kan upplösas om män och kvinnor arbetar tillsammans mot det patriarkala systemet. Men kanske är det just det att då Haro ser den stora andelen manliga medlemmar som önskvärd och nödvändig som gör att de reagerar på kraven på antalet kvinnor i majoritet. Jag förstår deras reaktion men jag ser samtidigt kravet på kvinnlig majoritet som en nödvändig feministisk strategi för förändring.

I Kvinnor för freds fall så ser jag inga direkta hinder som staten skapat genom bidraget men inte heller något påtagligt främjande från statens sida.

På grund av tidsmässiga och praktiska begränsningar som min studie har varit tvungen att förhålla sig till har jag endast kunnat undersöka fyra organisationer. Av dessa har två genom sina korta intervjuvar och att de inte medverkat i en uppföljande intervju resulterat i

metodproblem som inneburit att jag inte kunnat presentera en så utförlig diskussion som jag hade önskat.

Jag ser därför många möjligheter till vidare studier av bidrag till kvinnoorganisationer.

Jag hade önskat att fokusera på ett större antal organisationer och att dessa hade representerat fler grunder för organisering som exempelvis etnicitet och sexuell läggning .

Jag hade velat undersöka alla de kvinnoorganisationer som fick statligt stöd för 2008.

Som en fördjupning hade jag också velat jämföra organisationerna bakåt i tid för att kunna se om de erfarenheter och diskussioner om politisk styrning som framkommer hos Haro och Kvinnor för fred har bäring utifrån andra organisationers erfarenheter, då jag ser den diskussionen som den största förtjänsten med min uppsats.

Jag ser det också som en intressant studie att göra en uppföljande studie i tid av mina organisationer. Hur ser deras bidragssituation ut om säg fem år och hur är då synen på Ungdomsstyrelsens handläggning av bidragen. Kommer regelverket vara det samma eller har det kommit att förnyas?

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Rönblom Malin, *Ett eget rum? Kvinnors organisering möter etablerad politik*, 2002, statsvetenskapliga institutionen, Umeå.

Eduards Maud, *Förbjuden handling om kvinnors organisering och feministisk teori*, 2002, Liber, Malmö.

MacKinnon A. Catharine, *Toward a feminist theory of the state*, 1989, Harvard University press, Cambridge, Massachusetts.

Bryson Valerie, *Feminist political theory, an introduction*, 2003, Palgrave MacMillan, Great Britain

Mason Jennifer, *Qualitative researching*, 2002, SAGE Publications, London.

Micheletti Michelle, *Staten och det civila samhället*, 1994, Publica, Stockholm

Micheletti Michelle, *Civil society and state relations in Sweden*, 1997, Avebury, Storbritannien

Burnham Peter, Gilland, Grant and Layton-Henry, *Research Methods in Politics*, 2004, Palgrave MacMillan, New York

Lundqvist Åsa, Mulinari Diana (Red), *Sociologisk kvinnoforskning*, 1997, Studentlitteratur, Lund

Statliga publikationer

SOU 2004:59 Kvinnors organisering, betänkande av utredningen statligt stöd för kvinnors organisering, 2004, Elanders Gotab AB, Stockholm.

Förordningen om statsbidrag för kvinnors organisering, 2005: 1089

Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt, promemoria 2008-01-30.

Internet

Haromammorna

<http://www.haro.se/haromammorna/?PHPSESSID=7bd2b99e8ace75acb6af2d6b42915034>

Kvinnor för fred,

<http://www.kvinnorforfred.se/>

Föreningen Tealogerna

<http://web.comhem.se/scooby/tealogerna/foreningen.htm>

Dea föreningen för kvinnomuseer

<http://www.dea-kvinnomuseer.nu/>

Ungdomsstyrelsen

www.ungdomsstyrelsen.se

Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt

http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/aktuellt.htm#232

Regeringen

www.regeringen.se

Övrigt

Kvinnor för fred och Haro mammornas ansökningar och verksamhetsplaner för 2008.

Haro s Jo anmälan av delegationen

Kvinnor för freds medlemstidning nr 122 4/07

Bilaga 1, INTERVJUFRÅGOR

1. Vad är syftet med er organisation?
2. Hur ser din organisation på statens bidrag till kvinnoorganisationer. Har ni en positiv eller negativ syn?
3. Hur viktigt är statligt bidrag för att organisationen ska överleva, nå sina mål samt vidareutvecklas?
4. Hur länge har ni haft stöd?
5. Styr bidragsreglerna hur ni formulerar syftet för verksamheten?
6. Har ni fått avslag? Vilken motivering? Var ni nöjda med den?
7. Hur många män finns i organisationen och hur ser ni på samarbete med män?
8. Har ni någon feministisk ideologi eller föregångare?

BILAGA 2, INFORMANTER

Haro mammorna, Ödåkra

Madeleine Wallin, ordförande

Mejlintervju 2008-05-12

Uppföljande telefonintervju 2008-05-13

Kvinnor för fred, Stockholm

Bibbi Steinertz, organisationssekreterare

Mejlintervju 2008-05-09

Uppföljande telefonintervju 2008-05-14

Föreningen Tealogerna, Solna

Märta - Lena Bergstedt, styrelseledamot.

Mejlintervju 2008-05-20

Dea föreningen för kvinnomuseer, Stockholm

Märta-Lena Bergstedt, ordförande

Mejlintervju 2008-05-15

Statliga myndigheter:

Besök hos Ungdomsstyrelsen i Stockholm 2008-05-24 för att läsa ansökningar.

Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt, Stockholm (**2006-2008**)

Ingela Håkansson, dåvarande kanslichef 2008-05-19.

Bilaga 3. FÖRDELNING AV BIDRAG TILL KVINNORS ORGANISERING 2008

Den 21 januari fattade Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt beslut om att fördela sammanlagt 14 161 000 miljoner kronor till 41 kvinnoorganisationers löpande verksamhet. Bidraget fördelades antingen som etableringsbidrag eller organisationsbidrag.⁶¹

ETABLERINGSBIDRAG 1 804 000 kronor

Feministiskt initiativ (Stockholm) 200 000 kronor*

Föreningen JA! (Stockholm) 105 000 kronor

Gröna Kvinnor (Stockholm) 200 000 kronor

HARO Riksorganisationen för Valfrihet, Jämställdhet och Föräldraskap (Ödåkra) 100 000 kronor

Impra (Farsta) 199 000 kronor

Operation 1325 (Skärholmen) 500 000 kronor

Svensk-turkiska Kvinnors Nationella Riksförbund (Spånga) 300 000 kronor

Turkiska kvinnoförbundet (Sundbyberg) 200 000 kronor

ORGANISATIONSBIDRAG 12 357 000 kronor

1,6 miljonerklubben (Stockholm) 650 000 kronor

Bethnahrins Kvinnoförbund (Södertälje) 300 000 kronor

Business and Professional Women (Stockholm) 310 000 kronor

Dea-föreningen för kvinnomuseer (Stockholm) 250 000 kronor

Forum Kvinnor och Funktionshinder (Stockholm) 400 000 kronor

Fredrika-Bremer-förbundet (Stockholm) 497 000 kronor

Fristående Husmodersförbundet (Piteå) 160 000 kronor

Föreningen KvinnorKan (Stockholm) 300 000 kronor

Grekiska Riksförbundet i Sverige – Kvinnokommitté (Stockholm) 250 000 kronor

Internationella Kvinnoförbundet (Malmö) 400 000 kronor

Internationella Roma och Resande Kvinno Forum (Täby) 400 000 kronor

Iranska Kvinnors Kamp för Frihet (Skärholmen) 300 000 kronor

Kurdistan Kvinnoförbundet i Sverige (Stockholm) 190 000 kronor

Kvinnofronten (Stockholm) 200 000 kronor

Kvinnor för fred (Stockholm) 300 000 kronor

Kvinnor för mission (Uppsala) 400 000 kronor

Kvinnor i Svenska Kyrkan (Uppsala) 350 000 kronor

Kvinnors Nätverk (Skärholmen) 400 000 kronor

Metodistkyrkans kvinnoförbund (Göteborg) 300 000 kronor

Nätverket för kvinnor i transportpolitiken (Linköping) 200 000 kronor

Riksförbundet Hem och Samhälle (Stockholm) 500 000 kronor

Riksförbundet Internationella Föreningar för Invandrarkvinnor (Stockholm) 600 000 kronor

Serbernas Riksförbund i Sverige - Kvinnoorganisation (Stockholm) 400 000 kronor

---

⁶¹ http://www.sou.gov.se/kvinno_jamstod/aktuellt.htm#232 (2008-05-29, 09:35)

Vissa av besluten är villkorade, varför ett lägre belopp kan komma att betalas ut. *Delegationen beviljar inte bidrag till organisationer som har för avsikt att ställa upp i allmänna val. Bidraget till Feministiskt initiativ är därför villkorat med att om föreningen vid 2008 års kongress beslutar att ställa upp i val kommer föreningen att bli återbetalningsskyldig med hela det belopp man nu tilldelas. Fi har meddelat delegationen att styrelsen fattat beslut att rekommendera föreningen att ställa upp i valet till Europaparlamentet 2009 och till de allmänna valen 2010. I avvaktan på föreningens årsmöte kommer därför inget bidrag att betalas till Fi.

